

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előzetesi árak:
Helyben és postán küldve.
Égy évre 10 frt-kr.
Fél évre 5 frt-kr.
Negyed évre 2 frt-kr.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utca, 1364 szám. Duxor-utca háza. — a szerkesztőségbe bér-művele küldendő.

Előfizetési helyben:
TELEGDI K. LAJOS és táj.
OSÁTHY KÁROLY könyv-kereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a apostaltársak útján.

Hírlevél díj:
Nagy hatvan utca 1364 szám.
Nagyobb terjedelmű és sokszorosított híreket nem számít a leg-olcsóbb árértékűnek fel-felvezető minden külön be-írásért 30 kr.
Hírlevél vagy reklámot magában foglaló újságok ára 30 krajcár.

„Nyitár” ben megjelenő köz-lemény minden példány 30 kr.
Hírlevélnek felvezetőnek a kiadó hivatalban, KUTASI I. könyv-nyomdájában, valamint ZICHER MÁN H. könyv. iróházában is. Név nélkül vagy bérmentés nélkül beküldött levelek nem vétel-nek nyelvebe.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Országos kiállítás — Debreczenben.

(Sz.-f.) A „Debreczen” 35. és 36-ik számában folytatásként két vezércikk látott napvilágot „Országos kiállítás” cím alatt.

A címet látva, őszintén megvallom, — ösztönözötte a tanulási vágytól — örömmel ragadtam meg az alkalmat azok elolvasására s azt is kénytelen vagyok bevallani, hogy nagyon csalódtam, mert mind két cikk a helyett, hogy a tárgyval foglalkoznak, a helyett, hogy meg a laikusokat is tanítaná, s az eszmék meg ezeket is megnyerni igyekeznek, a cikk író, jobb ügyhöz méltó szívóssággal neki megyen egyes személyeknek, kik egy ösz-szevitt nyilvános értekezleten szavukat mer-ték emelni, s elfogultságában nem egyszer ad a felszólalók ajkára olyan mondatokat, olyan eszmék nyilvánítását, melyeknek azok kifejezést nem adtak.

Hát bizony az igaz, hogy értekezleten, nem mindenki gondolkozik a mi fejünkkel, nem mindenki nyilatkozik a mi szájunk ize sze-rent, de hát az eszmék csak is így tisztulnak.

Mielőtt a kiállítás kérdéséhez — egész őszinteséggel bevallva, mint laikus, mert nem volt szerencsém sem a székesfehérvári, sem a budapesti országos kiállításokat végig nézni — hozzá szólnék, ne vegye tőlem a cikk író ur rossz néven, ha én is foglalkozom kissé éppen a kiállítás érdekében hívott érte-kezlettel, s megpróbálom némely tevéseit helyreigazítani.

Legelső sorban a polgármester urat tá-madja meg, és ezen támadást folytatja végig, pedig hát a polgármester ur, mint az érte-kezlet e nöke nem tett egyebet, mint először, ő-mertette röviden a kerény tartalmát, s az ülést megnyitotta, és másodsor, midőn az állítatot hogy gr. Zichy Jenő csupán 1000 frttal járult a székesfehérvári kiállításhoz, és ezt is vissza kapta, nemcsakhív kelt ki az ilyen állítás megzafálására, s méltó magyará-zatát adta a nemcsakhív által hozott anyagi és erkölcsi áldozatoknak, melyek nélkül — határozottan lehet állítani — a székesfehérvári kiállításból semmi sem lett volna.

Jól tette, hogy — alkalom adtán, — ezt feleltem, meg kell becsülni mindenki-ben, a mi nemes, a mi jó, s példára kell rá mutatni éppen a debreczenieknek, és éppen akkor, mikor egy országos kiállítás eszmeje van szőnyegen, hát ha a jó, a nemes pelda hatna, és méltó keresőre találja; — de ha már a cikkíró hibásnak, sőt lsten bocsá . . . talán bünsőnek is tartja a polgármestert az értekezleten eljárásért, hát egész őszinte-séggel bevallom, hogy én is találom gancsolni valót eljárásában, csak hogy nem azt a mit a cikkíró leginkább nehezít, hogy t. i. az ér-tekezletet összehívta, mert hiszen erre külön kérvényrel éppen azok hívták fel, kik a ki-állításit tervezetet benyújtották, hanem azért, hogy annyi tanácskozmány, szónoklatok után

miért nem tette fel szavazásra a döntő kér-dést.

Na hát ekkor legalább a látszat csak-ugyan alkalmat nyújthatott volna a támadásra, de mikor a többség ellenere is a vezércikk-től megmentette a kiállítás eszméjét — pedig csupán ő mentette meg — ezért megtámadni, engedjen meg, éppen a cikkíró ur felfogásá-ból, óhajából kiindulva, legalább is nem il-domos.

Nem czelom Csanak ur mellett sorompó-ság érdekében nem hallgathatom el, és éppen nem tartom dicsérendőnek, hogy olyan állítá-sokat tulajdonít neki, mit nem mondott: ő nem szólt sem külső pompáról, sem külső fényről, annyival inkább, hogy ennek áldozná fel a kiállítás eszméjét, hanem miután felvet-tetett, hogy valjon nem jó volna a „kiállít-ás” mellől az „Országos” szót kihagyni, big-gadtan, tőle megszokott tárgyilagossággal szólott a két különböző kiállításról melynek egyike, különösen anyagi szempontból, nagyon sokba különbözik a másiktól, foglalkozott ez-zel egy, és a nélkül, hogy a kiállítás eszmeje elejtését érintette volna.

Nem tartom helyen volnaik, s ha még is megtörténik, bizonyos kitűzött czél el nem érhetése miatt felkorbácsolt indulat kifolyása-nak tartom, ha valaki p. az országos kiállítás ügyebe úgy vonja be a háziipar fej-lesztését, a nőiiparban munkahely felállítását, és plane a koldus ügy re-n-dezését, mint melyek nem létesítése a hatóságunk rovatik fel.

En még többet is tudnék felsorolni, mely-lyek nagyon, de nagyon szükségesek volnaik, de azt kerdelem, hogy csupán csak a hatóság-nak vannak kötelességei? a társadalomnak pedig semmi? próbáljanak meg csak társadal-mi uton — nem csak szóval, — de tettel, al-dozatkészséggel valami jót, hasznost kezdemé-nyezni, higek meg a hatóság nem fog hátra maradni, sem erkölcsi, sem anyagi támogatá-sával.

A koldus ügy — mit én is rendezendő-nek tartok — p. hatóságilag nagyon nehezen rendezhető, a közpénztárra nagy terheket róvna, társadalmilag pedig nagyon könnyű, mert ha minden családú hetenként csupán 1, mond egy krt, — mit bizony egy családú sem érezne meg — dob a házról-házra járó köreget perselybe, 10 év alatt bizonyára rendezve lesz a koldus ügy, de mikor azért az 1 krt is bezárt utca ajtókra talál a koldusápolóda kéregetője, akkor ne panaszol-kodjék a társadalm, s a maga hibáját ne igyekezzék a hatóság nyakába lökni.

Es ha már annyira szíven-feszíks a cikkíró urnak, — mit a hogy kell leküdni minden magyar polgár szíven — az ipar fej-lesztése, mert nem tart magyarázatot illető helyeken, hogy ennek eléréséhez is lehet tár-sadalmi uton járni, miért nem figyelmezteti az iparos mestereket, hogy csak akkor lehet az ipar kifejlődését reményíteni, ha nyomukba

értelmileg jól fejlesztett, képezett iparosok lépnek, és hogy ezt elérhessek ne sajnálják tanoncukert azt a költséget melynek 2 ft tandíjját, melynek jó nagy részét eddig is, most is a házi pénztár fedezi.

Átérve most már az országos ki-állítás eszméjére, mindenesetre nagyon komoly megfontolás tárgyát képezi, mert itt nemcsak nagy anyagi áldozatokról, hanem erkölcsi vereségről is lehet szó, és ezen kérelmet nem oszlathatja el azon feltevése sem a cikk-írónak, mintha a kiállítás létesítésétől füg-gene Debreczennek királyi városi minősége

Országos kiállítás akarnak rendezni s ez iránt nyújtottak be tervezetet, illetve kér-vényt a városi tanácshoz, melyben a buda-pesti országos kiállítás előtt megtartott szé-kesfehérvári kiállítás jó eredményével biztat-ják magukat, a várostól nem kívánnak töb-bet, mint potom 20,000 frtot, no meg veszte-ges esetében a pavilonoknak a létesítés árán való atvetelét, a többi netaláni veszteséget, a maj-dan aláírt utján garantiát nyújtó férfiak fog-ják viselni.

Es egy ilyen kérvényre, mely már fel-szerelésben sem mutat komolyságra, azt ki-vánják, hogy ennek elvi elfogadásához a tanács komolyan hozzá járuljon. Hát hol van a tervezet mellől a költségvetés? melyből tájé-kozást lehetne meríteni a kiállítás mikéntjére, terjedelmére, a hozandó áldozatokra, hol van-nak a garantiát nyújtó férfiak? kik azok? feltétlenül nyújtják-e a garantiát? nem te-kintve a kár mennyiségére, ilyen felszerelés nélkül a kérvény nem lehet komolynak venni s hogy nemcsak én gondolkozom így, az iga-zolja legjobban, hogy maguk az aláírók jó része is ellene nyilatkozott.

Országgyűlés. A képviselőház f. h. 25. évi üléseben elfogadta végzővegezésükben a tenger alatti kábeltelepítési törvény-tervezetet, majd elintézte a 3. és 4. sorjegy-zekben foglalt kerényeket, a melyeket Ga-jari Odón és Hagara Viktor előadók referáltak. Hosszabb diskusszió csupán nemely telepítvényes közlegyek kerényénél fejték ki és itt Wittman, Szel Ákos, Tisza miniszterelnök és adarász József szólaltak fel. A minisz-terelnök az alkalommal megnyugtató nyilat-kozatot tett a telepítvényeseket érdeklő ügyek tekintetében. Vegül Justh Gyula interpellált az aradi Neumann-gyárban a szarvasmarhák közt kiütött tüdőveszt tárgyában. A legközelebbi üléskedden lesz, a mikor a ház a Romániával kötött határrendezési egyezményt fogja tárgyalni.

Justh Gyula interpellációja így hang-zik: „Kérdelem a földművelés-, ipar és kereske-delemügyi miniszter urat, van-e tudomása arról, hogy Aradon a Neumann-tesztvérek szesz-gyárában a szarvasmarha állományban hóna-pok óta a ragadós tüdőveszt a legnagyobb mé-retekben el van terjedve és hogy az állategész-ségügyi ellenőrzésére hivatott helyi hatóság a

vész elfojtására tovább terjedésének, kihur-czolásának megakadályozása annak idején sem-minemű intézkedést nem tett?

Van-e tudomása arról, hogy az aradi Neumann gyárból ragályos tüdővesztben beteg szarvasmarha került a pozsonyi marhavására és hogy a kérdéses aradi gyárban kitört taga-dós tüdőveszt először a pozsonyi marha vá-sáron vettek észre?

Ha van tudomása mindezekről: intézke-dett-e, avagy szándékozik-e intézkedni, hogy mindazok, a kik a vész eltitkolását, tovább-terjesztését, kihurczolását és a ragályos hus-nak kimerését mulasztás, hanyagság, tudatlan-ság, avagy talán büns visszaélés által előmoz-dították: a törvény teljes szigorával bünhöz-jenek. Beadja Justh Gyula, Makó város or-szágyűlési képviselője.”

A karánsebesi választókerület képi-selője, Popovics Mihály, vagy amint nevét ro-mán orthographiával aláírja, Popovicu Mihály, levelet intézett a képviselőház elnökéhez, a melyben kijelenti, hogy mandátumát nem nyújtja be a képviselőháznak, mert „egy kép-viselőtestületben, melyben a román népnek helye nincs, annak „egyetlen képviselője” sem találhat helyet; sem a képviselőház tanácsko-zásaiban részt nem vehet, sem mandátumáról le nem mondhat.”

A nagy-erdő rendezése.

Debreczen, febr. 27.
Szombaton, f. hó 25-én, d. u. 3 órákor Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága a váro-háza nagy termében ülést tartott, mely alkalommal igen fontos határozatok hoz-zattak a nagy-erdő jövőjéről nézve. Jelen voltak az ülésen: Dr. Balkányi Miklós, Ba-logh Mihály, id. Csanak József, Dr. Kemény Mór, Koszorus Lajos, Kovács Sándor, Ko-vács Gábor, Nemes Kálmán, Szabó József, Török Gábor, Veressy István és Zöld Mi-hály.

Az ülést kezdetén apróbb ügyek intéz-tettek el: a resicza-bányai magyar nyelv-terjesztő egyesületbe 30 fős örökös tagsági díjjal való belépés javaslatát. Özv. Mőhler Józsefné visszahonosítási iránti kérvényo pártó-lólag fog a tanács elébe terjesztetni. Sável Dezső pénzügyőr, ki 300 ft segélyt kér az orsz. minta rajztanoda látogatására, utasítat-tik, hogy okmányait mutassa be. Ezután a nagy-erdő rendezésének kérdésére került a sor.

Török Gábor erdőmester bemutatja a nagy-erdő rendezésére vonatkozó tervezát, melyhez írásbeli magyarázatot is csatolt. Ez-zel szemben van egy régebbi terv is, — melyet a szépitészeti bizottság elfogadott, de e terv, költséges keresztül-vitele miatt, mel-lőztetett s helyette a Török Gábor által bemutatott terv fogadtatott el, ki a két terv közti különbséget megmagyarázza. — A régi terv szerint a nyilvános sétáratok elvesz-nének, az eddigi berendezés használatlan lenne s az egész tervet egyszerre kellene ki

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Apró képek a varrottas világból.

— Irta: Gyarmathy Zsigáné. —

(Folyt. és vége.)

III
Mielőtt utána néznék, hogy a varrottas merre vándorol: előbb a földi nagyságok fé-nyes palotáiba, aztán mind-mind szélesebb körbe, míg most már a gentri lakoknak is jó ismerőse lett, lássuk, hogyan indul el innen a z u l r ó l ?

Kalotaszeg népe hetenként kétszer hozza be hozzá a kész munkát, — melynek vásznát, fejtőjét, mintáját én adtam a kezébe — a kész munka ára azonnal kell neki (az már nem az ó gondja, hogy mikor lesz abból pénz!) Mert hát „instálom alálan, azért tusakodánk a var-rással úgy, hogy a fonnai valót is csak felre löktük a sutba, s még éjjel is csak a tüt üz-tük, hogy vihessük haza a mi szükségés!” S így, a mint kézhöz kapja munkája díját, meg sőt, petroleumot, csizmát vásárolni; a leányok ünnepi „pántlikás kötöt” s a gyerme-kek piros „fersinget.”

Megvásárolta eddig ez ezeket ez a nép, mert szép ősi viseletét köröm szakadtaig nem hagyta, csakhogy apránként utána ment az ősi földcséje is.

Most már akad olyan is a munka beho-zók között, a ki viszen haza egy negyed kiló húst is, de ezt már olyan inyencznek tartja a többi, hogy maguk között „megosszák a fe-jét”, már csak annak okáért is, hogy ha az „ur látja” e prédaságot, máskor nem szánako-zik rajtuk.

Tehát bekerül a varrottas, s mint egy nagy szemét domb, tornyosul az előszobában: szép a varrottas, de olyan szennyes, hogy csak csak gyarkorított szem látja benne a jó munkát: bizony sárlót, kapát forgatva — szena gyűjtes idején — minden negyed órá-ban ledobva a munkát, nem is lehet az más-ként. De az sem lehet, hogy én a szülő vidé-kem híres varrottassal így bocsássam világra, még ha szennyes nem lenne, úgy sem tehet-nem, mert a fodor vászon akkor lesz fodor-vászon, ha egyszer vízben jár.

Óriási munka ezt a szemét-halmot „be-veretni.” Hogy mi az: „beveretni?” hát az a: fodor vászon, — az, hogy minden egyes kis darabot, a legparányibb gyümölcskendőc-keket is, fel-nyirkosan legalább is egy negyed óráig kell a mosó deszkához csapkodni, míg egyszer csak összefut s kész a fodrosság, a mi aztán nem mulik el soha többé, az így „be-vert” varrottast aztán leöntik gyöngé luggal (el lehet képzelni, hogy az a pamut, mely mind-e kintások daczára, virító színet megtartja — már pedig megtartja! — milyen finom lehet) és most kerül a sor a sulykolásra.

Nyarban ez egy kellemes multság, ma-gam is elnevezem gyakran, s csaknem megkí-vánom, mint állnak az asszonyok a kis patakban s lábaikat körül tánczolják a tiszta hús fodor-cskák; de annál keservesebb multság az telben: a barna sulykóra ragyogó jéglemez borul, az asszonyok előköténye, mint egy jég-tábla meredten áll és minden mozdulatra csat-tog; a varrottas csucosra fagyva tornyosul a kosarakban, s a piros virágokon (de még a kékeken, sőt a fehéreken is) csillámlol, leng a zuzmara tollas disze.

De csak kienged és megszárad a varrot-

tas is, és a vászna sárgán, fodorosan, a var-rása tömören, virítósan utra kél, még pedig diadalmas, hódító utra.

Beszélnék a tények és beszélnek a na-ponta halommal érkező levelek; sok van e levelek között, melyekből majd egyszer meg-láthatja mindenki, hogy a magyar nők mindig tudtak és tudnak egy-egy jó ügyért igazán lelkesülni.

Tavaly a Budapesten tartott „Erdélyi bazar”-ból, a többek között vásárolt B. né gróf B. Iona több régi és új varrottast, a régiek közt volt néhány azokból a dus varrásu paraszt párnahéjakból, melyeket a nép azért ad el, mivel már inkább kedveli a szóttés, vagy hárszáll varrt „íras utánit”, a mi ped-ig meg sem közelíti szépségére a régít, — a grófnőnek megtetszett a szép munka és óhaj-totta volna a vendég-szobák ágyait ilyen ere-deti varrással kiállítani, de némi ketyele tá-madt egy dolog fölül, s szellemes jó humoru levelei egyikében így ír: „Rendkívül szépek ezek a párnahéjak, de vajjon nem v a k a t o -s a k e?” — „Hogy v a k a t o s a k e” vagy nem — válaszoltam — azt nem tudom, mert én olyanon soha sem aludtam, én a varrot-tast másként szoktam az ágyneemtíre hasz-nálni” — és mutatósan elküldtem egy párna héját, melynek finom vászon csinvatjába mint betét jó a varrottas (azaz fehérre és fehérrel varrva), „feheres” a neve ennek a betétnek.

Erre a grófnő azt válaszolta, hogy így már igazán helyesebb, tehát neki is így kell. Azóta már ott diszlik a vendégszobák díszes ágyain a „feheres”, a mi fehér vászonnra van varrva, mert ágyneemtíre csak így ajánlható,

de így aztán szebb is, jobb is minden más csipkénél.

De már terítőkre, függönyökre, ajtókra portiereknek oda is fodor vászon ment, még pedig oly nagy arányokban, hogy ezt irtam a grófnőnek: „Ugy látszik, Czinkotán nemcsak az itze, de az ajtó és ablak is nagyobb, mint más helyen.”

Egy másik levélben így ír a legneme-sebben érző, minden jóért lelkesülő asszonyok egyike:

„A varrottas ruhám a fürdőn foulard tünikkel járta, a télen egy estylen fekete bársonnyal; óhajtanám a jövő nyárra finom fodor vásznat alkalmazni derek és tüniknek is hozzá, s csak ha így jól elhurczoltam, aztán lesz belőle agyterítő.”

Hát ez a levél nem a varrottas szépsé-géről beszél e, melyet legnagyobb boldogságá-ban, házassága első hetében ir a székely föld egyik lelkes leánya H. Margit? „Annnyira szép a varrottással berendezett szobám, hogy az abban való gyönyörködés még a mostani nagy boldogságomban is kedves nekem!” — Ma-dame Adám pedig ezt írja

Ejh! de ne zavarjuk a Madame ot mustki rokon szenvében, — nem talál az most mi hozzánk!

Hanem eszme társulat útján, a franciaia alaposágról eszembe jut, hogy aztán tőlünk sem utolsó dolog, mikor lepton nyomon ösze-zavarjuk a székely földet Kalotaszeggel, a székely szóttést a varrottással! Es ezt nem csak a zöld, vagy rózsaszín salonnak név ké-re-dezősködői teszik, hanem még No de hirlap írók ellen vadaskodni most nincsen czélom!

dáktól vásároljon, gyanússá kell hogy tegye a gazda előtt ezt a fortélyoskodást, de még visszariadóbb azok példája, akik a saját kárunkon tanultak s most család tagjaikkal együtt, a legnagyobb nyomorban tengődnek. Ilyenek pedig igen számosan vannak, még pedig, hogy csak egy példát említsünk, a sopronmezei gazdasági egyesület kénytelenítve érezte magát, kénytelenítve a miniszteriumhoz, hogy a határidő eltelését követő szigorral akadályozza és büntesse, mert magában Sopron városában a múlt évben egy millióra menő összegek játszottak el s nagy számú családok tétettek tönkre.

Ajtót kell tehát mutatni az ilyen hivatalos látogatásoknak.

Debrecen, 1887. febr. 27.

A gazdasági egyesület elnöksége.

* Népesedés Febr. 19-tól febr. 25-ig született városunkban: I. Reformátusok: törvényes 15 fiu, 14 leány, — törvénytelen 2 fi, 1 leány, — együtt 32. Halvaszületett 3 fiu. Egybekelet 16 pár. II. Evangélikusok: III. Róm. katolikusok: törvényes 1 fiu, 3 leány, — együtt 4. Halvaszületett 1 lány. IV. Zsidók: törvényes 1 fiu. Halvaszületett 1 leány. Egybekelet 3 pár. Elveszültek összes száma: 37, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (48), a z a p a d á s = 11.

* Egyház és város. A debr. egyház részéről 1875. jul. 11-én kelt szerződés alapján a városi közönségnek real- és gazdasági iskolául átengedett ephoralis és consistorialis házak telke ügyében, városi és egyházi képviselőkből álló értekezlet f. hó 24-én oly megállapodásra jutott, mely szerint a realiskola az említett helyen nem fogna felemeltetni, és a telek visszajut az egyház rendelkezése alá. Részletesebben még nem szólhatunk ezen ügyről, — mert a megállapodások érdemleges elintézés végett a csütörtökön tartandó rendkívüli városi közgyűlés, s a vasárnap tartandó presbyterialis közgyűlés elébe fognak terjesztetni.

* A rendjet. Az egyszeri bankár rendjelet kapott.

"Nézd csak, feleség" — szól nejehez — "ő felesége megnyugodott kitüntetésben!" — "Mit, ő felesége nyugodott meg?" — "szólt a bölcs asszonyosság. "Te nem nyugodtál addig, a míg ki nem futkostál egy kitüntetésig!"

"Fideli nostro..." hangzott anno 1844 a nemességel kitüntetett honorator diplomája. — "Óh! kedves az ő felségétől" — kiált fel a tenaszony — "hogy még a Fidélt kutynskánkról is megemlékezett!"

Simonyi Imre királyi tanácsos és Debreczen szab. kir. város polgármestere, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a harmad osztályú vas-korona rendet díjmentesen kapta.

A közügyek terén szerzett érdemek közé tartozhatik az is, hogy a város legelső járdája éppen a polgármester ur háza előtt van.

Laky Lajos szénátur ur a f-lelt tündök, hogy a polgármester urat most már nem illet-e meg a méltóságos cím? — "Se baj, csak pipazzék meg sokáig mint hú alattaivom." A küldöttség kerelme teljesült s a civések szentül meg voltak győződve, hogy pipás polgártársuk nyerte meg az uralkodó kegyet.

Olasz rendje már van a polgármester urnak; mikor szerzi meg már a rendet Debreczenben is?

Sik Lajos városi pénztárnok ur meg van arról győződve, hogy a kir. tanácsos-polgármester ur most már bejelentés nélkül járhat-kehet az osztrák-cászárral szobájában.

A magyar királynál nem, mert a vaskorona nem magyar rendjel. Ennek az előszobájában is van Lajos hajdu, a ki nem eresz be senkit bejelentlenül.

Ne tiszteljük kevésbé a mi nagy ságosunkat, mint a vaskorona rend elnyerése előtt.

Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, ki 41 évi szolgálatnak elismerésül a vaskorona rendet harmadik osztályú kapta, a mai tanács-nélen orvacki tárgya volt. Laky Lajos, mint legelső szenator s czeremonia-mester, udvozlobeszedet intezett a polgármesterhez ki azt köszönettel fogadta. Egyéb baj nem törtent. (g. b.)

* Színház. Szombaton — a moralistiká töromére — a "Nebántsvirág" operette tizenkettő szer adatot tett ház előtt a puritán erkölcsű Debreczenben — Tegap este — szép számú közönség előtt — ismét udjodnás, Csiky Gergelynek "A szökött asszony" cz. népszimnűve adatott, mely "Vadrózsa" czim alatt, mint dráma a nemzeti színházban látott először napvilágot, később czime és jelle változtatás nélkül, s népszimnű lett belőle. A darab meseje röviden a következő: Egy szándékosan együgyűnek nevelt leány, Klári viszi benne a főszerepet, kit anyja a falu uszorsáshoz kényszerítől nőül menni, hogy annak vaskarmaitól megszabadulhasson; — pedig Klári más szert, egy fiatal csendbízott. Mikor az uszoras ellen egyik áldozata, ki miatta teljesen elzüllött, rablógylkosságot követett el, Klarit gyanusítják a büntény elkövetésével, a miert ez megszökik. Mint hogy azonban a valódi tettes bünbánólag fejteleni, aztán megöli magát, az időközben elfogott szökött asszonyt szabadon bocsátják. Így a gyász év eltelével azé lehet, a kit igazán szeret, a csendbízott. Magával a darabbal is röviden végezhetünk, mert ez az udjodnás nem tartozik a Csiky Gergely szerencsésebb alkotásai közé. Szinte ugy tünik fel, mintha Csikynek valamely fiatalkori kísérlete lenne. A mese kevés érdekelt költ, a helyzetek és al-

kok nem ujjak, a drámai cselekvény lélektanilag gyengen van indokolva, — az író vénája inkább a mellékalakok humoros festésében, s a komikus helyzetek kiaknázásában nyilatkozik. A darabba szött új dalok nem igen fognak a nép ajkára átmenni. Általában az egész darab — a komikus jeleneteket kivéve — hidegen hagyta a közönséget. — A szereplők mindent megettek a darab érdekében s leghalásabb volt a közönség a komikus epizód-szereplők iránt. (Rónaszeki, Hegyesi, Dobó). A czimszerep Halmai né kezében volt, s anynyi elevenség, érzés, természetesség csillant ki alakításából, hogy a közönség nem győzött a tetszésnyilatkozatokkal betelni. Igen jó volt Hadai (csendbízott) s a nem éppen halás szerepben. V e d r e s s (Kapor István) alakítása olyan volt, a minőnél különbet nem lehet kívánni, — tiszta, öndutatos, merkeletes minden mozdulatában, minden hangjában. M á n d o k y (Boglar Bálint) ez elzüllött alak kissé nagyon is nyers volt. Kiseb szerepekben kiváltak: L a s z y n é (özv. Halmai), L o c s a r e k n é (Kőrösine) és M a t r a y J o z s e f (állomástönk) A darabot ma ismétlik.

* Kinevezés. Kálmánchey Mór ügyvéd, helyettes 136 ker. rendőralkapitány, e hivatalában városunk főispánja által véglegesítettet. Kálmánchey Mór a mai tanács-ülés színe előtt tette le a hivatalos esküt.

* Mándoknye Morzsay Emma urnő bucsu fellepte, mely márcz. 17-én tartatik meg színházunkban, a legerdekesebb esték közé fog tartozni. — Mándoknye volt collegái, kik jelenleg a magy. kir. opera tagjai, u. m. O d r y L e h e l, kit városunkban annyira szeretnek, — továbbá D a l n o k i B á n i, kit a közelmúltból beszélnek, megígérték közreműködésnek, e két derék művész szép tanuljelt adta onzenlet tiszta barátságának. Hogy mit fognak előadni, még nincsen biztosan megállapítva — de hogy a műsor nagyon érdekes lesz az bizonyos — A színtársulat kedvelt tagjai is részt vesznek az ünnepélyen, nevezetesen H a l m a y n é s V. M a r g o C e l i a asszonyok; a vigjátékban pedig B é k é s s z y R ó z s i L á s z i n e s M e d g y a s s z o n y E v e l i n.

* A civis a királynál. "A cigány polgármester" cimvel Reiner B. — a mint már írtuk — érdekes tarcazt közölt a "N. Fr. Presse"-ben Csorba Jánosról, Debreczen város egykori polgármesteréről, ki cigány eredetű volt s a Bach-korszakban állt Debreczen városá élén. Akkor nem szerettek, de sok üdvös intézkedést később elismertesse emlegettek. Akkoriban törtent, hogy a város egy perős ügyében Csorba egy küldöttséggel ment Bécsbe az uralkodóhoz. Tagja volt a küldöttségnek a dugszadig Nemet János is, ki az audiencian Csorba nagy reméltetve egyszerre csak megszólalt: "Felség! Tavaly, mikor felség meg látogatta Debreczen városát, elhaladt felséged, több urtól kiserve, az én házám előtt is. Én a kapu előtt áltam és pipáztam. Nem tudom észre vette-e felséged, de ha nem vette is észre, alázatosan bocsánatot kérek a köteleis tisztelet akaratlan — elmulasztása miatt, de nem nyanitottam, hogy felséged ott van az urak közt." Az uralkodó mosolyogva felelt: — "Se baj, csak pipazzék meg sokáig mint hú alattaivom."

A küldöttség kerelme teljesült s a civések szentül meg voltak győződve, hogy pipás polgártársuk nyerte meg az uralkodó kegyet.

* Mellátanul meghurcolt alibói. Horváth Bálint hajdu-böszörmenyi kir. járásbíró ragalmazási port indított Szopó János, jelenleg felfüggesztett h.-böszörmenyi kir. aljárásbíró ellen, — mely ügyben 1887. évi apr. hó 19-én ítélt a debreczeni kir. törvényszék, mely Szopó Jánost ragalmazásért 6 havi fogházra és 200 frt pénzbírságra ítélte. Szopó János az ítélet ellen felebezést nyújtott be s a kir. táblától a napokban érkezett le az ítélet, mely Szopóra nézve teljesen felmentő kimondvan, hogy a ragalmazás vétsége egyáltalában fent nem forog. Erdekesek talajuk felemlelti azt is, hogy nevezett alibói 1886. ápril havában lett hivatalától elnököleg felfüggesztve s ennek daczára — ket év lefolyása alatt — a rendes feygyelméleti járás megmendezideig nem tetettét folyamattba. Ezen eset is elenken illusztrálja hogy igazságszolgáltatásunk mily csiga labakon jár.

* Elhunyt tanuló. Somogyi János III-ad éves tanítóképződi növendék, kitől egyiben sikerült dolgozatot közzölnünk lapunk tarcazójában, egy havi gyöngelkedés, közelebb 3 napi súlyos szenvedés után f. hó 19-én jobb letre költözött. Halála gyenge szervezettel, de törhetlen akaraterővel bíró munkás lelek földi életének vetett végét. Egyike volt a boldogult azoknak, kik minden anyagi segítség nélkül, önérejekre támaszkodva, becsületes munkajok, kitartások által küzdik fel magokat. 1861-ben Szilágy-Somlyón született; szüleit korán elveszítve, teljesen magára hagyva, küzdött mint gyermek és ifju; — a sok hanyatásban lelkeleg nem megtörve, de megerősödvé. Gymnasiumi tanulmányait Zilahon és Nagy Enyeden végezte, öntentartása végett közben hosszabb időt töltvén vidéki segédjegyzőséggel. Midőn ezelőtt harmadfél évvel a tanítói pályára iránt való benső vonzalom által vezéreltetve Debreczenbe jött, már 24 éves ifju volt, a férfikor komoly elhatározásával és megállapodott iránnyal felruházva. Különösen a természetremek alkotásai iránt bírt kiváló érzelkel s szabad idejét azok szemleletére, kutatására szentelte. Meghatva állott meg fogékony lelke egy-egy kiválóbb természeti kép előtt, nem egyszer iránt ragadott, hogy a látottakat utijegyzeti közt rajzban is megörökítse; e mellett a hozzájuk férhető természeti tárgyaknak,

különösen a ritkább szépségű ásványpéldányoknak szorgalmatos gyűjtője volt. Keves vidéke maradt el hazánk kiterjedt földének Tátrától a Vaskapuig, melyet be nem utazott, — sok nélkülözéssel és fáradsággal bár, de a legnagyobb lelki gyönyörűséggel. A közelebbi múlt nyári szünidő végén is a Közép-Kárpátok vidékéről tért meg, megrakottan válogatott példányokból álló ásványgyűjteménnyel, melynek nem egy darabja gazdag gyűjteménynek is diszere vált volna. Tanítói pályája iránt pedig valóságos lelkesedéssel viseltetett. A kemény teli idő, mely a közelebbi karácsonyi ünnepkövetésbe menő ifjunak folytonos utitársra volt, végleg megtörte gyenge testszerzetet. Temetése f. hó 21-én ment végbe. Pályatársai könnyezve énekeltek koporsója felett a megható éneket, mely után Csiky Lajos hitvány buzgó imádsággal bocsátotta utolsó földi útjára az elhunytat korán kimerült földi részeit. Béke hamvaira!

* Helyreigazítás. E lap szombati számában a daleylet részéről közlé telt meghívásomban Mátray Lajos tanár ur neve után a következőket írtattam be, "az est érdekességét nagyban növeli stb. hogy Mátray Lajos ur "A dal" czimú költeménye Zilahy Gyula ur által fog szavaltatni." E közlemény egyidejűleg más három helyi lapban is közzetettet. Megutközéssel olvastam, hogy míg a többi lapok e hivatalos állásomból folyó hirtetményemet minden hozzátétel nélkül közzéték, e lapban mintegy cselzatosnak látszóan e szavak után az est érdekességet nagyban növeli (?) jel iratott be s ez nagyobb mervü roszakarat nélkül könnyen arra magyarázathatják, hogy en szándékoitam a közlemény által Mátray tanár urat serten. Miután azonban a közleménynek ily jellel megtoldása a legkisebb hozzájárulásom és megkerdezésem nélkül törtent, Mátray tanár ur iránt ily serelmet elsövetni nekem, mint a daleylet elnökének nincs jogom és okom, azt pedig hiány szeretem, hogy a közlemény ily elírditése a tek. szerkesztőség tudtan kívül törtent, igen kérem sziveskedjek e tévedést helyreigazítani s úgy engemet mint a tévedésem alatt álló daleyletet ily kellemetlenségekbe sodortatástól megkíméljen. Részemről kijelentem, hogy a daleylet az ilyen szivessegekert, minőt Mátray ur részéről tapasztát, csak hálaival tartozhat, de serteszi szándéka semmiesetre sem lehet. Debreczen, 1888. febr. 26-án. M á r k E n d r e, daleyleti elnök.*

* Hazulról. Ily czimú beszély-gyűjtémeny jelent meg H. Nanason. — Szerzője: Gy o n g y o s y L a s z l ó, ki több dolgozatával a városi lapok előtt is jó nevet szerzett. Elenk tollal írt, érdekes beszélyek vannak a kötetben, mely megrendelhető szerzőnél H. Nanason. Egy kötet ára — bérmentes küldesével — 1 frt 15 kr. Ajánljuk a szépirodalom barátainak figyelembe.

* Helyreigazítás. A "Debreczeni Ellenör" mult szombati számában a napi hírek közt közönségyűjtés czim alatt olvasható: az augsburgi legszeszgyar igazgatósága 50 frtot sziveskedett adományozni a helybeli izraelita iskolák alapítóke gyapajítására. — Tudomásunkra jutott, hogy nem fenti legszeszgyar igazgatósága tette nevezett adományt, hanem az augsburgi legszeszgyar igazgatósága, — mely körülményre Dr. B a l k á n y i M i k l ó s ur izr. iskolaszéki elnök figyelmet felhivjuk.

* Varusi közgyűlés. Csütörtökön, márcz. 1-én, rendkívüli városi közgyűlés tartatik, melynek főbb tárgyai lesznek: a consistorialis ház ügye, legeltetési rendszabály, a mentelepnek 24 lóra való kibovitése, a csapi hadászati ut átvevéte stb. A rendes közgyűlés márcz. 22-én tartatik meg.

* Ingalitok forgalma a debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál folyó évi február 18-25-ig. Nenák Imre veszi Aszalos János és neje Máté Erzsébet házati ondódi és ujosztású szántó földvél 1100 frtért. — Tóth Jánosné Busi Juliánna veszi Kovács József és neje Györi Juliánna házat 950 frtért. Csúrka János veszi Balogh János és neje Kovács Zsuzsanna ujosztású szántó földét 180 frtért. Konkoly János veszi Tatár Sándor házat 545 frtért. Székely János és neje Szegedi Sára veszik Molnár István és neje Réti Juliánna házat 720 frtért. Ifj. Orosz István veszi id. Orosz István házat ondódi és ujosztású szántó földvél átruházás czimén 3552 frt. 50 kr. értékben. Györi Mihály és neje Nagy Juliánna veszik Vidoni Babilist János és társai ondódi szántó földét 1300 frtért. Kis György és neje Veres Maria veszik Kis István téglakerli szőlőjét 185 frt. Boschetti Andrásné Kolda Terézia veszi Szalai István pusztá háztelkét 2000 frt. Bot István és neje Szöke Sára veszik özv. Szilágyi Gáborné Tamás Zsuzsanna és társai ujosztású szántó földét 850 frt.

* Tanczestely. A gazdasági akadémia polgárai márcz. hó közepén a "Bika" szállodában tanczestélyt rendeznek, mire előre felhivjuk a közönség figyelmet.

* Symfoniai hangverseny. Igen érdekes symphoniai hangversenyt rendezett tegnapi d. u 4 órákor a "Bika" szálloda nagytermében Czapek Peter, a 39-ik gyalogezred katonái karnagya. A terem csak félig telt meg közönséggel, melynek nagy részet katonatisztek képeztek. A hangverseny egy pontját V M a r g ó C z e l l i a éneke képezte, ki a Propheta operából — viharos tetszés-nyilvánítások mellett — énekelte több részletet. A kedvelt énekesnőnek szép virágcsokorral kedveskedett a figyelmes rendezőség. A katonai zenekar, melyet buzgó karmestere magas színvonalra emelt, nagy szabattossággal adott elő több darabot, — s a zenekar a következő műkedvelő urak által volt kiegészítve: Teutsch Konrád joghallgató, a szász superintendens fia (I. violino), Zimmermann Gyula keresk. tanár és Szentgyörgyi József városi szántist (II. violino), s Wottava Henrik (cello), ki a gróf Zichy Géza családjánál zongora-tanár. A közönség minden darabot megtapsolt. A hangverseny esti 6 órákor ért véget.

* Halálozás. Medgyessy Ferencz helybeli születésű szürszabó segéd a f. hó 21-én Egerbe 22 éves korában tüdőgümőkórban elhalt. Mit is azért hozok nyilvánosságra, mivel tudomásom szerint itt az a hír van elterjedve, mintha az említett ifju öngyilkosságot követett volna el. Máté Miklós, a fentnevezett javára rendezett estély, a "Koroná"-ban szépen sikerült szombaton Bővebb tudósítást tér szűkében holnap közlünk.

* Az izr. elemi iskolák járára rendezett estély, a "Koroná"-ban szépen sikerült szombaton Bővebb tudósítást tér szűkében holnap közlünk.

* Köszönet nyilvánítás. Az iparegyesületi takarékszövetkezetek közgyűlése a f. hó 21-én február 12-én tartott közgyűlés határozata folytán a kereskedő ifjak önképző egyesülete részére 5 frtot volt szives közzévetni, mely szives adományt egyesületünk nevében ezennel hálás köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1888. febr. 21. Biró József egyesületi elnök.

Találtott egy veres szőrű, buldog faj kutya. Tulajdonosa atveteti Fischer Mihály ná, 1286 sz. a. Elvezett egy vizsla-kutya, a megtaláló sziveskedjek a tulajdonos Szőgyény Janoshoz (Varga-utca 2167. sz.) elvinni, hol ilő jutalomban részesül.

Hazánk s a külföld.

— Rovid hírek. W a h r m a n n E r n ő, Wahrmann orsz. gy. képviselő fia, tart. huszárhadnagy, penzavarok miatt öngyilkossági kísérletet követett el Bécsben; a sebesült atyjához szállították. — H u r b a n J ó z s e f nem — mint egynehány lap állította — mergezés, de asthma következében halt meg és nem 69, hanem 71 éves korában. Temetésén nem hányoztak a pansély demonstrációk. — M e g s z ö k ö t t p o l g á r m e s t e r. A löcsöl polgármester, Márkovics Ede, mint Lőcsősi sürgönyök, hivatalos pénzek elikkasztása és a lelkes nevere elkövetett váltohamisítások után, megszkökött Amerikába. A z o r s z e r e ö l c s n e m e s i t ő e g y e s ű l e t nevében Pechy Tamás aelnök és Tórs Kálmán titkar felhivást intéztek az ország összes közhatalóságaihoz, hogy a vidéken minél nagyobb mervü mozgalmat indítsanak erkölcs-nemesítő fiók-egyesületek alakítása iránt. — T o g m a y r K á r o l y k i r. tanfelügyelő váltót hamisított és a hamis váltóra a kismarki takarékpénztárnál 500 frtot vett föl. A család csakhamar kitűdött és a Budapestre utazott Trogmayert tegnap ott elfogták.

Közgazdaság.

— Sertesvasár. A kőbányai serteskereskek arnok távirata, febr. 25. az üzlet szil. magy. urasági öregnéhez 51.—52.— frtig magy. uras. fiatal nehez 54.—55.— frtig, magy. uraság. fiatal közép 53.—54.— frtig, magy. uras. fiatal könnyű 51.—52.— frtig, magyar szedett nehez 50.—51.— frtig, magyar szedett közép 50.—51.— frtig, magy. szedett könnyű 50.—51.— frtig, romániai bakonyi átmeneti nehez —.— frtig, rom. bakonyi átmeneti közép —.— frtig, romániai bakonyi átmeneti könnyű —.— frtig, rom. átmeneti eredeti közép —.— frtig szerb. átmeneti nehez. 49.—50.—50 frtig szerb. átmeneti könnyű. 49.—50.— frtig. frizó a vasútról mazzalva —.— frtig, frizó 1 éves elősúlyban —.— frtig, frizó két éves elősúlyban (makkos) —.— frtig, öreg makkos sertes elősúlyban, 4% levonása —.— frtig. Az arak hízlat serteseknél paronkiut 45 cgl. 4%-os levonással métermazsánint értendők. Romániai és szerbiai serteseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőknek paronkiut 4 forint aranyban vam fejében megterítetnek.

Törvényesék.

* A paksi katasztrófa ügyében Siebenfreund f. hó 25 en d. u. felkeltőkora a következőiteletet hirdette ki: Mindeket vádlott a btk. 445. §-ban ütköző gondatlanságból elkövetett közveszélyű cselekmény vétségében vetkesnek kimondattak: Müller Andrá 3 évi, Bokor István másfél évi fogházra ítéltettek; tartoznak 93 frt kártérítést és 199 frt 10 kr. eljárás költséget fizetni. Közvádló és vádlottak felebeztek.

Debr. Színház.

Holnap, kedden 1888. február 28-án:

DON CAESAR.

Opera 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő Gáspár Imre
Kiadó Kutasi Imre

